

Juristen kraken 'reisbewijs'

'Reizigersverklaring is onhaalbaar, houdt juridisch geen stand'

Door PAUL ELDERING EN YTEKE DE JONG
17 dec. 2020 in BINNENLAND

AMSTERDAM - Een verklaring waarin de reiziger aantoont alleen een noodzakelijke vliegreis te maken, houdt juridisch geen stand. „Onhaalbaar. In strijd met de privacyregels”, zeggen advocaat reisrecht Frederique Mackay-Beins en advocaat privacyrecht Els Doornhein van De Vos & Partners in Amsterdam.

Het verplicht stellen van een 'reisbewijs' voor noodzakelijke reizen is volgens juristen geen haalbare kaart. Het zou in strijd zijn met de privacyregels.

© ANP/HH

„Er is ook geen sprake van een vliegverbod. Aan Schiphol en luchtvaartmaatschappijen kan al helemaal niet gevraagd worden om te controleren of passagiers een geldige reden hebben om aan boord te stappen”, aldus de twee advocaten.

Minister Cora van Nieuwenhuizen (Infrastructuur) laat onderzoeken of zo’n reizigersverklaring voor essentiële trips naar het buitenland mogelijk is. Voor Nederland beperkt het onderzoek naar zo’n document zich niet tot alleen om Schiphol. „Bij het onderzoek worden alle internationale vervoersvormen betrokken: dus boot, trein, vliegtuig, bus en auto. We kijken wat er mogelijk is, juridisch kan, praktisch uitvoerbaar is en laagdrempelig. Je kunt bijvoorbeeld denken aan een aanvulling op bestaande documentatie die nodig is als je de grens passeert, zoals nu de gezondheidsverklaring bij een vliegreis.” Frankrijk had een soortgelijk systeem voor binnenlands gebruik. Het ministerie benadrukt dat hier niet het geval is.

Dringende adviezen

Doornhein ziet het niet gebeuren. „Je mag niet naar het doel van een reis vragen. Hooguit als de regering een gerechtvaardigd belang voor bijvoorbeeld de volksgezondheid wettelijk vastlegt en de luchtvaart opdracht geeft geen toeristen toe te laten”, meent ze. „Dan nog is het moeilijk om te bepalen wat noodzakelijke reizen zijn. De grens met vakanties is niet altijd scherp. Niet voor niks wordt er steeds gesproken over dringende adviezen”, aldus Mackay.

Reisrechtjurist Frans de Bray onderschrijft de bezwaren. „Er geldt in ieder geval in de Europese Unie vrij verkeer van personen. Je kunt niet zomaar iemand verbieden op reis te gaan. Het vliegverkeer is ook niet stilgelegd. Wat is essentieel? Geestelijk of lichamelijk welzijn? De liefde? Familiebezoek? Zakendoen? Welke criteria worden dan aangebracht en wie gaat dat waar controleren?”, zo plaatst hij zijn vraagtekens. „Zolang mensen een ticket kunnen kopen, mogen ze vliegen.”

Geen haalbare kaart

Een rondgang in de sector leert ook dat zo’n reisverklaring geen haalbare kaart is. „Het idee lijkt niet eenvoudig uitvoerbaar en meer voor de Bühne”, zegt voorzitter Marnix Fruitema van vliegkoepel Barin. KLM stelt dat het prima is dat de reisverklaring wordt onderzocht. „Het moet wel verenigbaar zijn met de privacy”, zegt een woordvoerder.

Met inzet van extra controleurs probeert Schiphol er voor te zorgen dat passagiers zich aan de coronamaatregelen houden.

© HOLLANDSE HOOGTE / ROBIN UTRECHT

Minister van Nieuwenhuizen lijkt in een definitieperiode terecht te komen, zegt luchtvaartdeskundige Joris Melkert van TU Delft. Hij wijst erop dat er al regels waren voor noodzakelijke reizen, bijvoorbeeld van diplomaten en hulpverleners. „Je kunt deze lijst verder zelf invullen, zoals overlijden in het buitenland en inkoop van vaccins. De ware reden beoordelen met bewijslast kan niet. Een verklaring is niet praktisch.”

De overheid zou volgens Melkert dan ook moeten zorgen voor de uitgifte van de reisverklaring, net als de controle daarvan door bijvoorbeeld de marechaussee op Schiphol. Bovendien zijn er allerlei 'sluiproutes' te bedenken via buurlanden. Zo kun je als Nederlandse toerist ook nu een prevlucht met strandhotel bij TUI Duitsland boeken van Düsseldorf naar Las Palmas, blijkt uit een proef. Ook in het Verenigd Koninkrijk wordt er volop gevlogen naar de zon, zelfs naar Aruba.

Gezond verstand

Maar een 'anti-toeristendocument' kan ook tot gevolg hebben dat er vliegroutes uitvallen op Schiphol wegens gebrek aan belangstelling. „Als de minister zoiets wil afdwingen bij de luchtvaart, in plaats van dat mensen hun eigen gezond verstand gebruiken, moet ze dit ook invoeren bij alle grensovergangen. En bij internationale treinen als Eurostar en Thalys. Dan heb je feitelijk weer overal grenscontrole.”

Dat Van Nieuwenhuizen de route van een reisverklaring kiest na alle drukte op Schiphol in coronatijd is paniekvoetbal, gelooft Melkert. Bronnen in de luchtvaart denken ook dat de verkiezingen meespelen. „Deze minister wil niet een sticker opgeplakt krijgen dat ze vliegen uitzondert.”

Met vertrek tot half maart mogen er geen pakketreizen meer worden verkocht. Ook mag er niet geadverteerd worden. ANVR-reisorganisaties, waaronder TUI, Corendon en Sunweb, zijn gestopt met alle zon- en sneeuwvakanties en richten zich op voorjaar en zomer 2021. Vakanties van duizenden geboekte toeristen moeten worden geschrapt. Ze krijgen hun geld terug of een gedekt voucher.

Wegbrengers en afhalers

Veel individuele vakantiegangers naar zon en sneeuw en huizenbezitters in het buitenland gaan gewoon, laat een peiling van De Telegraaf zien. Schiphol neemt extra maatregelen om lange rijen voortaan te voorkomen en 1,5 meter en mondkapjes beter te handhaven. Ook mogen wegbrengers en afhalers niet meer in de terminal komen.

Topman Frank Oostdam van reiskoepel ANVR benadrukt dat de reiswereld zich altijd netjes heeft gehouden aan niet reizen naar oranje gebieden. „Nu alles oranje is, houden we ons daaraan, maar het is wel dramatisch voor de bedrijfsvoering. Dan is het wrang dat mensen op eigen houtje een vlucht kunnen pakken voor een pleziertripje. De luchtvaart moet ook verantwoordelijkheid nemen met een striktere passagierscheck. Hoe bizar dat ook is in een bizarre tijd.”